

Syytetyn oikeudet rikosoikeudellisissa menettelyissä - Saksa

Näillä sivuilla kerrotaan, mitä tapahtuu, kun henkilöä epäillään rikoksesta.

Liikenne rikkomuksista, joista määrätään mahdollisesti vain sakkorangaistus, kerrotaan [tietosivulla 6](#).

Tietoja rikoksen uhrin oikeuksista löytyy [täältä](#).

Lyhyt yhteenveto rikosoikeudenkäyntimenettelyistä

Tässä osassa esitetään lyhyt katsaus rikosoikeudenkäyntimenettelyjen eri vaiheisiin.

Rikosoikeudenkäyntiin kuuluu kolme eri vaihetta: esitutkinta, välivaiheen käsittely ja pääasian käsittely tai oikeudenkäynti (johon sisältyy muutoksenhaku ja täytäntöönpano).

- Esitutkinta (*Ermittlungsverfahren*): Syyttäväviranomainen (joko yleinen syyttäjä tai poliisi) aloittaa esitutkinnan, jos henkilöä epäillään rikoksesta. Esitutkinnan tarkoituksena on selvittää, onko rikosepäily perusteltu vai ei. Esitutkinnan aikana voidaan suorittaa monenlaisia toimenpiteitä, kuten kotietsintä. Kun esitutkinta on saatu päätökseen, yleinen syyttäjä päättää, lopetetaanko menettely, koska rikosepäilyä ei ole, vai nostetaanko syyte.
- [Välivaiheen käsittely](#) (*Zwischenverfahren*): Välivaiheen käsittelyssä tuomioistuin arvioi syytettä ja päättää, jatketaanko syytymenettelyä. Jos tuomioistuin katsoo, että todisteita on riittävästi tuomion todennäköistä langettamista varten, se aloittaa pääasian käsittelyn.
- Pääasian käsittely (*Hauptverfahren*): Pääasian käsittelyssä tuomioistuin valmistelee ja johtaa oikeudenkäyntiä. Tuomioistuin arvioi syytettä suullisessa käsittelyssä saatavilla olevien todisteiden perusteella (silminnäkijät, asiakirjat jne.). Vastaajalle annetaan myös mahdollisuus kertoa tuomioistuimelle oma näkemyksensä tapahtumista ja kommentoida väitteitä. Jos vastaaja todetaan syylliseksi rikokseen, hänet tuomitaan. Jos todetaan, että vastaaja ei ole syyllistynyt rikokseen, hänet vapautetaan. Vastaaja voi hakea muutosta tuomioon tietyn määräajan kuluessa. Valitusmenettelyssä (*Berufungsverfahren*) pääasian käsittely toistetaan ylemmässä tuomioistuimessa. Oikeuskysymyksiin rajoittuvia valituksia koskevassa revisiomenettelyssä (*Revisionsverfahren*) tuomio tarkistetaan ainoastaan oikeudellisten puutteiden osalta.

Tästä etenemistavasta on poikkeuksia. Tärkeimmät niistä ovat [rangaistusmääräysmenettely](#) (*Strafbefehlsverfahren*), [menettelyn keskeyttäminen](#) (*Einstellung des Verfahrens*) ja [nopeutettu menettely](#) (*beschleunigtes Verfahren*).

Näillä tietosivuilla on esitetty yksityiskohtaista tietoa rikosoikeudenkäyntimenettelyjen eri vaiheista ja vastaajan oikeuksista. Esitetyt tiedot ovat ainoastaan ohjeellisia eivätkä ne korvaa oikeudellista neuvontaa.

Euroopan komission rooli

Euroopan komissiolla ei ole toimivaltaa rikosoikeudenkäyntimenettelyissä jäsenvaltioissa, eikä se siksi voi auttaa valituksen tekemisessä.

Tarvittavat tiedot löytyvät alla olevista linkeistä.

[1 – Selitykset](#)

[2 – Miten saan oikeudellista neuvontaa](#)

[3 – Oikeuteni esitutkinnan aikana](#)

- Kuulustelu
- Tunnistamismenettely / henkilöön kohdistuva etsintä
- Kotietsintä/takavarikko/salakuuntelu

- Pidätys
- Tutkintavankeus
- Syyte

[4 – Oikeuteni tuomioistuimessa](#)

[5 – Oikeuteni oikeudenkäynnin päätyttyä](#)

[6 – Liikenne rikkomukset ja vähäiset rikkomukset](#)

Linkkejä

[Rikosprosessilaki](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 30/08/2019

1 – Selitykset

 Izvorna jezična inačica ove stranice [de](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutačno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

[Oikeudenkäyntimenettelyn keskeyttäminen \(1\)](#)

[Rangaistusmääräysmenettely \(2\)](#)

[Nopeutettu menettely \(3\)](#)

[Tuomioistuimen määräämä asianajaja \(4\)](#)

[Tietoa tutkinnasta/syytteistä/tuomioista \(5\)](#)

[Muutoksenhakuaineet esitutinnan aikana \(6\)](#)

Oikeudenkäyntimenettelyn keskeyttäminen (1)

Oikeudenkäyntimenettely voidaan keskeyttää (*Einstellung*) missä menettelyn vaiheessa tahansa. Sen tekee joko syyttäjä tai syytteen nostamisen jälkeen tuomioistuin. Oikeudenkäyntimenettely voidaan keskeyttää eri tavoin. Tärkeimmät käytössä olevat keskeyttämistavat ovat seuraavat.

Oikeudenkäyntimenettely voidaan keskeyttää tilapäisesti, esimerkiksi vastaajan pitkän poissaolon takia. Menettely voidaan keskeyttää myös, jos tutkinnassa ei esitetä riittäviä perusteita syytteen nostamiselle. Tässä tapauksessa yleinen syyttäjä voi milloin tahansa käynnistää menettelyn uudelleen (vanhentumisajan rajoissa), esimerkiksi jos uusia todisteita ilmenee.

Oikeudenkäyntimenettely voidaan myös lopettaa. Näin voi tapahtua rikoksissa, joissa syyllisyyden aste on pieni eikä syyttämisen katsota olevan yleisen edun mukaista. Oikeudenkäyntimenettely voidaan myös keskeyttää ehdollisesti, esimerkiksi sillä ehdolla, että vastaaja maksaa sakon tai noudattaa määräystä, kuten määräystä osallistua tieturvallisuuskurssille.

Rangaistusmääräysmenettely (2)

Vähäistä rikkomusta (*Vergehen*) koskevan esitutinnan lopussa yleinen syyttäjä voi syytteen nostamisen sijasta pyytää tuomioistuimelta kirjallisesti rangaistusmääräystä (*Strafbefehl*). Tuomioistuin voi antaa rangaistusmääräyksen, jos se katsoo, että todisteet ovat riittävät. Rangaistusmääräyksessä kuvataan rikkomus lyhyesti ja määrätään rangaistus. Jos vastaaja ei vastusta määräystä, rangaistusmääräyksellä on sama vaikutus kuin lainvoimaisella tuomiolla.

Rangaistusmääräyksellä on rajoitetut oikeudelliset seuraamukset. Yleensä rangaistusmääräyksellä määrätään sakkoo. Sillä voidaan myös määrätä ajokielto. Jos vastaajalla on puolustusasianajaja, hänelle voidaan myös määrätä enintään vuosi vankeutta, joka on kuitenkin annettava ehdollisena.

Jos vastaaja vastustaa, hänellä on kaksi vaihtoehtoa:

Jos vastaajalle on määrätty sakkoja, hän voi rajoittaa vastustuksensa päiväsakon määrään, jota käytetään sakon laskemiseen. Jos vastaaja ja yleinen syyttäjä ovat samaa mieltä, tuomioistuin voi tehdä päätöksen ilman täysimääräistä oikeudenkäyntiä.

Jos vastaaja ei rajoita vastustustaan, asia viedään oikeuteen. Vastaajan ei tarvitse olla henkilökohtaisesti läsnä, vaan häntä voi edustaa asianajaja. Todistajien ei myöskään tarvitse olla henkilökohtaisesti läsnä. Todistajien kuulemisesta tehty pöytäkirja voidaan lukea ääneen vastaajan suostumuksella, jos hän on läsnä oikeudenkäynnissä.

Lopuksi tuomioistuin antaa tuomion. Tuomioistuin ei ole sidottu rangaistumääräyksessä määrättyyn rangaistukseen. Se voi myös antaa ankaramman rangaistuksen laissa säädettyjen rangaistusten rajoissa.

Nopeutettu menettely (3)

Jos tosiseikat ovat yksinkertaisia ja näyttö on selkeä, yleinen syyttäjä voi hakea tuomioistuimelta nopeutettua käsittelyä (*beschleunigtes Verfahren*). Tämänkaltaista menettelyä voidaan käyttää esimerkiksi, jos vastaaja ei asu Saksassa ja on aihetta epäillä, ettei vastaaja saavu myöhemmin pidettävään oikeuden istuntoon.

Jos yleinen syyttäjä hakee nopeutettua menettelyä, oikeudenkäynti pidetään välittömästi tai lyhyen ajan kuluessa. Erillistä päätöstä oikeudenkäynnin aloittamisesta ei tarvita, toisin kuin syytteen kohdalla: välivaiheen käsittelyä ei ole.

Nopeutetussa menettelyssä säännöt ovat yksinkertaisemmat ja tuomioistuin voi evätä tiettyjen todisteiden huomioon ottamista koskevat pyynnöt.

Rangaistusseuraamukset ovat myös rajoitetut. Tuomioistuin voi määrätä sakkoa tai enintään vuoden vankeutta. Tuomioistuin voi myös ottaa vastaajan ajokortin pois.

Tuomioistuimen määräämä asianajaja (4)

Jollei vastaajalla ole edustajanaan asianajajaa, tuomioistuimen on määrättävä hänelle asianajaja seuraavissa tapauksissa: vastaajaa epäillään vakavasta rikoksesta (*Verbrechen*), todennäköinen seuraamus tuomiosta on yli vuosi vankeutta, vastaajaa pidetään tutkintavankeudessa tai vastaaja ei pysty puolustamaan itseään muusta syystä. [Nopeutetussa menettelyssä](#) määrätään puolustusasianajaja, jos todennäköinen tuomio on yli kuusi kuukautta vankeutta. Tuomioistuimen velvollisuus määrätä asianajaja ei riipu vastaajan taloudellisesta tilanteesta.

Tuomioistuin määrää asianajajan. Tuomioistuimen on sallittava vastaajan valita itse asianajajansa, jos vastaaja niin haluaa, ja nimetä kyseinen asianajaja tuomioistuimelle. Jos vastaaja ei nimeä asianajajaa, tuomioistuin nimeää hänet.

Tuomioistuimen määräämä puolustusasianajaja voidaan vaihtaa vain poikkeustapauksissa. Vastaaja voi myös valita itse toisen asianajajan, jolloin tuomioistuin peruuttaa yleensä tuomioistuimen nimeämän asianajajan. Jos vastaaja valitsee itse asianajajan, hänen on maksettava kustannukset, paitsi vapauttavassa tuomiossa, jolloin valtion on maksettava kustannukset.

Tietoa tutkinnasta/syytteistä/tuomioista (5)

Mitä tietoja säilytetään?

Poliisilla on omat tietokannat tutkinnan aikana saaduista tiedoista.

Yleisen syyttäjän virastossa säilytetään myös tutkinnan aikana ja sen jälkeen saatuja tietoja. Tutkinnan aikana saatuja tietoja säilytetään myös syytetoimien keskusrekisterissä. Laissa säädetään määrärajoista, joiden jälkeen tiedot on hävitettävä.

Rikosasiain tuomiorekisteriä säilytetään [Saksan liittovaltion keskusrikosrekisterissä](#) (*Bundeszentralregister*). Vastaaja ei voi vaikuttaa siihen, tallennetaanko tiedot. Tuomiot poistetaan tietyn ajan kuluessa, jos uusia tuomioita ei ole lisätty. Tämän ajan pituus riippuu tuomion ankaruudesta.

Mitä tiedot otetaan huomioon rikosoikeudenkäyntimenettelyissä ja milloin?

Poliisi ja yleinen syyttäjä voivat käyttää omia tietokantojaan milloin tahansa. Niillä ei ole suoraa pääsyä [Saksan liittovaltion keskusrikosrekisteriin](#). Kun tuomioistuin valmistautuu oikeudenkäyntiin, se pyytää otteen rekisteristä.

Onko tiedoilla merkitystä esitutkintavaiheessa?

Jos aiemmasta esitutkinnasta on olemassa tietoja, yleisen syyttäjän viraston on otettava nämä huomioon esimerkiksi tutkiessaan mahdollisuutta keskeyttää oikeudenkäynti rikosprosessilain 153 ja 153a §:n mukaisesti.

Onko tiedoilla merkitystä oikeudenkäyntivaiheessa?

Lain mukaan aiemmat keskusrikosrekisteriin merkityt tuomiot voidaan ottaa huomioon oikeudenkäynnissä. Jos vastaajalla on aiempia tuomioita, niillä voi olla kielteinen vaikutus tuomioon. Tietoja, jotka ovat ainoastaan yleisen syyttäjän tai poliisin hallussa, ei saa ottaa huomioon tuomiota annettaessa.

Miten saan tietää, mitä tietoja minusta on tallennettu ja mitä voin tehdä asian suhteen?

Vastaaja voi saada selville, mitä häntä koskevia tietoja on tallennettu, pyytämällä tietoa tiedot tallentaneilta viranomaisilta.

Vastaaja voi pyytää, että viranomaiset poistavat tiedot. Jos viranomaiset epäävät pyynnön, vastaaja voi viedä päätöksen tuomioistuimen arvioitavaksi.

Lisätietoja

Keskusrikosrekisteriä säännellään [Saksan liittovaltion keskusrikosrekisteristä annetulla lailla](#). Yleisen syyttäjän tallentamiin tietoihin sovelletaan rikosprosessilain 483 §:ää ja sitä seuraavia pykäläiä; syytetoimien keskusrekisteriin sovelletaan [rikosprosessilain](#) 492 §:n 1 momenttia ja tarkennuksia on annettu [asetuksessa](#); poliisitietokantoja säännellään [liittovaltion keskusrikospoliisista annetulla lailla](#) ja *osavaltioiden (Länder)* poliisilainsäädännöllä.

Muutoksenhakukeinot esitutkinnan aikana (6)

Vastaajalla on oikeus riitauttaa esitutkinnan aikana toteutetut toimet. Hän voi tehdä poliisille valituksen tai pyytää, että asia ratkaistaan tuomioistuimessa.

Tällaisesta tuomioistuimen päätöksestä voidaan tehdä valitus (*Beschwerde*).

Jos poliisi tai yleinen syyttäjä on toteuttanut toimia ilman lupaa, vastaaja voi pyytää, että toimet saatetaan jälkikäteen tuomioistuimen tutkittavaksi. Jos vastaaja vastustaa takavarikkoa, asia saatetaan automaattisesti tuomarin ratkaistavaksi ilman, että vastaajan tarvitse pyytää sitä.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 30/08/2019

2 – Miten saan oikeudellista neuvontaa

 Izvorna jezična inačica ove stranice [de](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutačno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Jos joutuu rikosoikeudenkäynnin osapuoleksi, voi olla hyödyksi saada riippumatonta oikeudellista neuvontaa. Näillä sivuilla kerrotaan, milloin ja missä olosuhteissa rikoksesta epäillyllä on oikeus asianajajaan. Sivulla kerrotaan myös, mitä asianajaja tekee epäillyn hyväksi. Tällä yleistä tietoa sisältävällä sivulla kerrotaan, miten asianajajan löytää ja miten hän saa palkkionsa, jos asiakkaalla ei ole varaa maksaa sitä.

Kuinka löydän asianajajan

Jos joutuu rikosoikeudellisen tutkinnan kohteeksi, rikosasioihin erikoistunutta asianajajaa voi etsiä esimerkiksi Internetistä. Jokainen Saksassa rekisteröitynyt asianajaja (*Anwalt*) voi toimia puolustusasianajajana. Jos asia on kiireellinen, koska epäilty aiotaan pidättää tai hänen tiloissaan aiotaan suorittaa etsintä, hän voi etsiä puolustusasianajajaa vuorokauden ympäri [rikosasian ajajien hotline-palvelusta](#). Jos epäilty tarvitsee asianajajan, joka osaa tiettyä kieltä tai joka on tietyltä alueelta, hän voi käyttää [rikoasianajajan haku](#) -toimintoa, jota ylläpitää Saksan lakimiesliiton (*Deutsches Anwaltverein*) rikosoikeudellinen osasto. Epäilty voi myös ottaa yhteyttä alueelliseen asianajajayhdistykseen (*Rechtsanwaltskammer*). Vuoden 2010 alusta lähtien on laadittu alueellisia luetteloita asianajajista, jotka ovat valmiita tekemään [tuomioistuimen määräämän puolustusasianajajantyötä](#). Paikallinen asianajajayhdistys voi neuvoa, mistä luetteloita saa ja miten niitä käytetään (ks. myös [täältä](#)).

Jos epäilty on pidätetty tai häntä pidetään [tutkintavankeudessa](#), hän ei voi tutustua näihin tietoihin. Poliisi on velvollinen antamaan epäillylle luettelon asianajajista tai pyydettyessä puhelinluettelon. Poliisi on myös tietoinen [hotline-palvelusta](#). Jos

poliisi ei anna epäillyn ottaa yhteyttä asianajajaan, hänen on kerrottava tästä oikeudelle heti, kun hän saapuu oikeuteen. Tuomioistuimilla on myös luettelot asianajajista, jotka ovat valmiita tekemään [☞ tuomioistuimen määräämän puolustusasianajajan](#) työtä.

Asianajajan palkkion maksaminen

Jos epäilty vapautetaan, valtion on maksettava asianajajan kustannukset. Jos oikeudenkäyntimenettelyt [☞ keskeytetään](#) esitutkintavaiheessa tai jos epäilty tuomitaan, hänen on maksettava kustannukset itse.

Vaikka epäillyllä olisi vain vähän tai ei lainkaan tuloja, hänellä ei ole oikeutta saada valtiolta taloudellista tukea rikosoikeudenkäyntimenettelyä varten. Epäilty voi ainoastaan hakea [☞ tukea alustavaan oikeudelliseen neuvontaan](#) käräjäoikeudelta (*Amtsgericht*).

[☞ Tuomioistuimen määräämiin puolustusasianajajiin](#) sovelletaan erityisiä maksusääntöjä. Tällöin valtio maksaa ensisijaisesti asianajajan palkkiot, mutta lakisääteinen maksu tuomioistuimen määräämälle asianajajalle on alhaisempi kuin asianajaja voisi muutoin veloittaa. Jos epäilty tuomitaan, häneltä peritään tuomioistuimen määräämän asianajajan kulut oikeudenkäynnin lopussa. Hänen on maksettava oikeudenkäyntikustannukset takaisin valtiolle ja maksettava lisäksi asianajajalle palkkio, joka tällä olisi ollut oikeus veloittaa, jos tuomioistuin ei olisi määrännyt häntä epäillyn asianajajaksi, edellyttäen, että tuomittu on maksukykyinen.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 30/08/2019

3 – Oikeuteni esitutinnan aikana

Izvorna jezična inačica ove stranice [de](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutačno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Tällä tietosivulla kerrotaan esitutkintavaiheesta, jonka alussa lainvalvontaviranomaiset suorittavat ensimmäiset tutkimuksensa ja jonka lopussa yleinen syyttäjä nostaa syytteen tai keskeyttää oikeudenkäyntimenettelyn.

Rikostutinnan vaiheet

Syyttäväviranomainen (joko yleinen syyttäjä tai poliisi) aloittaa esitutinnan, jos henkilöä epäillään rikoksesta. Esitutinnan tarkoituksena on selvittää, onko rikosepäily perusteltu vai ei. Viranomaisen on myös tutkittava epäillyn puolesta puhuvia seikkoja. Jos yleinen syyttäjä katsoo, että epäily on perusteltu, hän nostaa syytteen epäiltyä vastaan (tai pyytää [☞ rangaistusmääräystä \(Strafbefehl\)](#)).

Asiaa tutkiessaan poliisi ja yleinen syyttäjä voivat suorittaa monenlaisia toimenpiteitä. Olosuhteista riippuu, mitä toimia toteutetaan ja milloin. Epäilty voidaan esimerkiksi pidättää välittömästi rikokseen syyllistymisen jälkeen. [Pidätys](#) voi johtaa [tutkintavankeuteen](#).

Jos epäilty katsoo, että esitutkintatoimenpide vaikuttaa häneen kielteisesti, hän voi riitauttaa sen tuomioistuimessa kyseisellä hetkellä tai jälkikäteen.

Aiempiä esitutkintoja ja tuomioita koskevia tietoja voidaan pyytää. Yksityiskohtaisia tietoja on saatavilla [☞ täältä](#).

Oikeuteni tutinnan aikana

Epäillyllä on oikeus asianajajaan koko tutinnan ajan. Tietoa asianajajan löytämisestä ja asianajajaan liittyvistä kustannuksista on [☞ täällä](#). Jos epäilty ei osaa saksaa, hän voi pyytää tulkkia asianajajan tapaamisia varten.

Epäillyllä ei ole oikeutta tutustua omaan asiakirjakansioonsa. Hän voi kuitenkin saada tietoja asiakirjoista, jos tämä ei vaaranna tutkintaa tai riko kolmansien osapuolten oikeuksia. Kun tutkinta on päättynyt, puolustusasianajaja voi tutustua asiakirjoihin. Tätä ennen asiakirjoihin tutustuminen on sallittu ainoastaan, jos se ei vaaranna tutkinnan tarkoitusta.

Epäillyn oikeuksista eri esitutkintatoimenpiteiden yhteydessä kerrotaan seuraavissa kohdissa:

- [Kuulustelu \(1\)](#)

- [Tunnistamismenettely / henkilöön kohdistuva etsintä \(2\)](#)
- [Kotietsintä/takavarikko/salakuuntelu \(3\)](#)
- [Pidätys \(4\)](#)
- [Tutkintavankeus \(5\)](#)
- [Syyte \(6\)](#)

Jos olen ulkomaalainen, miten tämä vaikuttaa esitutkintamenettelyihin?

Epäillyllä on yleensä oikeus lähteä Saksasta rikostutinnan aikana. Epäilty ei saa lähteä maasta vain siinä tapauksessa, että hänet on pidätetty tai [pidätysmääräyksen](#) täytäntöönpano on keskeytetty esimerkiksi sillä ehdolla, ettei epäilty poistu asuinpaikalta ilman oikeuden lupaa.

Jos epäilty tietää olevansa tutkinnan kohteena, hänen pitäisi varmistaa, että yleinen syyttäjä ja tuomioistuin saavat häneen yhteyden postitse.

Hän voi ottaa yhteyden oman maansa konsulinvirastoon milloin tahansa tutkinnan aikana.

Kuulustelu (1)

Jos henkilöä epäillään rikoksesta, poliisi tai yleinen syyttäjä kuulustelee häntä syytteestä sen varmistamiseksi, että hänen asiaansa käsitellään asianmukaisesti. Joissakin tapauksissa tuomari voi kuulustella epäiltyä yleisen syyttäjän pyynnöstä.

Mitä minun on tehtävä, jos minut on pyydetty kuulusteluun?

Jos yleinen syyttäjä tai tuomioistuin on pyytänyt epäiltyä kuulusteltavaksi (*Vernehmung*), hänellä on velvollisuus olla läsnä. Jos epäilty ei vastaa pyyntöön, hänet voidaan tuoda pakolla syyttäjän tai tuomioistuimen kuulusteltavaksi. Jos poliisi pyytää epäiltyä kuulusteltavaksi, hänellä ei ole läsnäolovelvollisuutta.

Mitä minulle kerrotaan ennen kuulustelua?

Ennen kuulustelua vastaajalle kerrotaan, mistä häntä syytetään ja mitä lakeja hän on mahdollisesti rikkonut. Hänelle kerrotaan, että hänellä on oikeus olla vastaamatta kysymyksiin, että hän voi neuvotella asianajajan kanssa ennen kuulustelua ja että hän voi pyytää, että hänen puolestaan puhuva näyttö otetaan huomioon.

Jos en puhu saksaa, saanko tulkin?

Jos vastaaja ei osaa riittävästi saksaa, hänellä on oikeus tulkkaukseen. Tämä ei maksa hänelle mitään. Tulkki on läsnä kuulustelussa ja kääntää kysymykset, vastaajan vastaukset ja kuulustelupöytäkirjan.

Voinko puhua asianajajan kanssa?

Epäilty voi keskustella [puolustusasianajajan](#) kanssa kahdestaan tai tulkin ollessa läsnä. Jos yleinen syyttäjä tai tuomari kuulustelee vastaajaa, puolustusasianajaja voi olla läsnä, mutta jos poliisi suorittaa kuulustelun, puolustusasianajaja ei voi olla läsnä.

Kuulustellaanko minua? Pitäisikö minun antaa tietoja?

Ennen esitutkinnan loppua poliisin tai yleisen syyttäjän on kuulusteltava vastaajaa, paitsi jos menettely keskeytetään. Jos tapaus on selkeä, vastaajaa voidaan kuulustella kirjallisesti.

Kun vastaajaa kuulustellaan, hänen on annettava henkilötietonsa. Tämä koskee myös kirjallista kuulustelua. Henkilötietoja ovat etunimet, sukunimi, alkuperäinen sukunimi, syntymäpaikka ja -aika, siviilisääty, ammatti, osoite ja kansalaisuus.

Vastaajalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta vastata syytteeseen tai antaa tapaukseen liittyvää tietoa. Vastaaja voi itse päättää, mitä sanoa ja kuinka paljon, ja hän voi halutessaan puhua ensin asianajajansa kanssa.

Mitä tapahtuu, jos sanon jotakin vastoin omaa etuani?

Kaikki, mitä vastaaja sanoo kuulustelun aikana, merkitään pöytäkirjaan. Jos vastaaja sanoo jotakin oman etunsa vastaista, tieto menee tuomioistuimelle, joka käsittelee vastaajaa vastaan nostettua syytettä. Vaikka vastaaja haluaisi myöhemmässä vaiheessa olla vastaamatta kysymyksiin tai perua lausuntonsa, tuomioistuin voi tuomiossaan ottaa huomioon kaiken, mitä vastaaja on aiemmin sanonut.

Kerrotaanko minulle esitutkinnan vaiheista, kun minua kuulustellaan?

Yleinen syyttäjä päättää, kerrotaanko vastaajalle esitutkinnan vaiheista. Yleinen syyttäjä ei kuitenkaan saa antaa vastaajalle harhaanjohtavaa tietoa.

Mitä menetelmiä ei saa käyttää?

Vastaajaa ei saa kohdella huonosti tai käsitellä muutoin fyysisesti kuulustelun aikana. Vastaajaa ei saa uhkailla, eikä hänelle saa luvata jotain sellaista, mikä lain mukaan ei ole sallittua. Vastaajan edellä mainituissa olosuhteissa esittämiä lausuntoja ei saa ottaa huomioon, ei edes hänen suostumuksellaan.

Lisätietoja

Epäiltyjen kuulustelua koskevat säännöt on annettu [rikosprosessilain](#) 136, 136a ja 163a §:ssä.

Tunnistamismenettely / henkilöntarkastus / verinäytteet jne. (2)

Näiden toimenpiteiden riittävyydestä saa tietoa [täältä](#).

Mitä tunnistamismenettelyyn sisältyy? Milloin tämä tehdään?

Tunnistamismenettelyn (*Erkennungsdienstliche Behandlung, ED-Behandlung*) tarkoituksena on tunnistaa vastaaja, jotta voidaan auttaa todistamaan hänen syyllisyytensä tai syyttömyytensä vireillä olevassa rikosoikeudenkäynnissä. Vastaaja voidaan valokuvata, hänen sormenjälkensä tai kämmenjälkensä voidaan ottaa talteen ja hänen erityispiirteistään, kuten tatuoinneista, voidaan tehdä merkintä.

Tuomioistuimien, yleinen syyttäjä tai poliisi voi määrätä tunnistamismenettelyn. Sen suorittaa yleensä poliisi.

Tunnistamismenettely voidaan suorittaa käyttämällä pakkokeinoja, mikä tarkoittaa, että poliisi voi pidättää vastaajan ja esimerkiksi suoristaa hänen kätensä tai sormensa sormenjälkien ottamista varten.

Voidaanko tunnistamismenettely suorittaa, jos se ei ole tarpeen esillä olevassa asiassa (esim. jos on ilmeistä, että olen rikoksen tekijä)?

Tunnistamismenettelyt voidaan suorittaa myös tulevia rikosoikeudenkäyntejä varten, ts. ei vireillä olevaa tapausta varten, vaan vastaajan tiedot voidaan säilyttää myöhemmin mahdollisesti esiin tulevia tapauksia varten. Tällöin on oltava syytä epäillä, että vastaaja voi olla tulevaisuudessa toisen rikosoikeudenkäynnin kohteena.

Ovatko henkilöön kohdistuvat etsinnät sallittuja?

Henkilöön kohdistuva etsintä voidaan määrätä rikosoikeudenkäynnille olennaisten tosiseikkojen osoittamiseksi.

Poliisin tekemässä henkilöön kohdistuvassa etsinnässä tutkitaan, onko kyseisen henkilön ruumiiseen kätketty jotakin. Jos tällainen etsintä on vastaajan mielestä kiusallista, sen tekee samaa sukupuolta oleva henkilö tai lääkäri. Ennen etsintää vastaajalle on kerrottava, että hän voi pyytää uskottua henkilöä olemaan läsnä, ja jos hänellä on perusteltu syy, hän voi valita etsinnän suorittavan henkilön sukupuolen. Vastaajan on sallittava etsintä, mutta kukaan ei voi pakottaa häntä osallistumaan siihen aktiivisesti.

Voidaanko verestäni, muista ruumiinnesteistäni tai DNA:stani (esimerkiksi hiuksista tai syljestä) ottaa näyte?

Verta tai muita ruumiinnesteitä voidaan ottaa esimerkiksi veren alkoholipitoisuuden tarkastamiseksi tai DNA:n vertaamiseksi rikospaikalta löytyneisiin DNA-jälkiin. Ainoastaan lääkäri (ei poliisi) voi ottaa tällaiset näytteet. Kun näytteitä ei enää tarvita rikosoikeudenkäyntiä varten, ne on hävitettävä. Vastaajan DNA-rakenne voidaan säilyttää tiedostossa, jos on aihetta epäillä, että vastaajaa syytetään tulevaisuudessa vakavasta rikoksesta.

Jos epäilty ei suostu henkilöön kohdistuvaan etsintään tai DNA-testiin, tuomioistuimien määrää ne tehtäväksi. Jos viivästyminen aiheuttaa vaaraa, ja asia on siksi kiireellinen, yleinen syyttäjä tai poliisi voi antaa kyseisen määräyksen. Pakkoa voidaan käyttää.

Lisätietoja

Tunnistamismenettelyjä säännellään rikosprosessilain 81b §:ssä, henkilöön kohdistuvaa etsintää ja verinäytteitä säännellään 81a ja 81d §:ssä, ja DNA-testejä säännellään 81e, 81f ja 81g §:ssä.

Kotietsintä/takavarikko/salakuuntelu (3)

Näiden toimenpiteiden riittävyydestä saa tietoa [täältä](#).

Voidaanko kodissani, toimistossani tai esimerkiksi autossani tehdä kotietsintä?

Jos henkilöä epäillään rikoksesta, yleinen syyttäjä tai poliisi voi tehdä kotietsinnän epäillyn kodissa tai muissa tiloissa, myös autossa, jos he epäilevät löytävänsä sieltä todisteita tai jos heillä on syytä pidättää hänet.

Etsintä edellyttää yleensä tuomioistuimen määräystä. Jos viivästymisestä aiheutuu vaaraa ja asia on siksi kiireellinen, yleinen syyttäjä tai poliisi voi antaa määräyksen.

Epäilty voi olla läsnä etsinnän aikana. Myös epäillyn puolustusasianajaja voi olla läsnä. Jos tuomari tai syyttäjä ei voi osallistua kotietsintään, kaksi paikallista virkamiestä on mahdollisuuksien mukaan kutsuttava paikalle. Epäilty voi kuitenkin olla vaatimatta heidän läsnäoloaan. Kun kotietsintä on ohi, epäillylle on pyydettäessä toimitettava asiakirja, jossa mainitaan kotietsinnän syyt ja rikos, josta epäiltyä syytetään.

Voidaanko omaisuuttani takavarikoida?

Syyttäväviranomaiset voivat ottaa talteen epäillylle kuuluvia esineitä, jos ne ovat tärkeitä todisteita. Jos epäilty ei luovuta niitä vapaaehtoisesti, ne voidaan takavarikoida. Omaisuuden takavarikointi edellyttää tuomioistuimen määräystä. Jos viivästymisestä aiheutuu vaaraa ja asia on siksi kiireellinen, yleinen syyttäjä tai poliisi voi antaa määräyksen. Epäilty voi riitauttaa määräyksen tuomioistuimessa milloin tahansa, myös silloin, kun etsintä on jo suoritettu.

Jos esineitä on otettu talteen tai takavarikoitu kotietsinnän aikana, epäillyllä on oikeus saada pyynnöstä kyseisiä esineitä koskeva luettelo.

Voidaanko ajokorttini takavarikoida?

Tuomioistuimien voi peruuttaa epäillyn ajokortin määrääjäksi, jos on olemassa pakottava syy olettaa, että tuomioistuimien määrää ajokortin liikenneviranomaisesta koskevassa myöhemmässä tuomiossa. Tätä sovelletaan yleensä, jos henkilö on tehnyt liikenneviranomaisesta, joka osoittaa, ettei hän ole sovelias ajamaan ajoneuvoa. Peruuttamalla ajokortin määrääjäksi tuomioistuimien vahvistaa ajokortin aiemman takavarikoinnin. Poliisi tai yleinen syyttäjä voi takavarikoida ajokortin, jos viivästyksestä aiheutuu vaaraa ja ajo-oikeuden peruuttamiselle on pakottavia syitä.

Onko salakuuntelu sallittu?

Vastaajan kotona tapahtuvaa viestintää (esim. puhelimitse) ja käytävää keskustelua voidaan seurata ja tallentaa edellyttäen, että laissa mainitut tiukat ehdot täyttyvät. Tämä edellyttää kuitenkin, että vastaajaa epäillään vakavasta tai erittäin vakavasta rikoksesta. Molemmat toimenpiteet edellyttävät oikeuden määräystä. Jos viivästymisestä aiheutuu vaaraa ja asia on siksi kiireellinen, yleinen syyttäjä voi antaa kyseisiä toimenpiteitä koskevan määräyksen. Epäillylle on kerrottava toimenpiteistä jälkikäteen.

Lisätietoja

Kotietsintää ja takavarikkoa säännellään [rikosprosessilain](#) 102 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä sekä 94 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä, ajokortin määräaikaista peruuttamista (ajokortin takavarikkoa) säännellään 111a §:ssä ja salakuuntelua 100a §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä.

Pidätys (4)

Yleinen syyttäjä tai poliisi voi pidättää epäillyn väliaikaisesti, jos hänet saadaan kiinni rikospaikalta tai hänen epäillään yrittävän paeta poistuessaan rikospaikalta. Yleinen syyttäjä tai poliisi voi myös pidättää epäillyn, jos viivästymisestä aiheutuu vaaraa ja asia on siksi kiireellinen, edellyttäen, että pidätysmääräyksen ehdot täyttyvät. Tämä edellyttää, että on olemassa pakottavia syitä epäillä henkilöä rikoksesta ja erityiset [pidätysperusteet](#) täyttyvät. Epäillyn pidätyshetkellä tuomari on jo voinut antaa pidätysmääräyksen yleisen syyttäjän pyynnöstä tai se voidaan antaa pidätyksen jälkeen.

Pidätysmääräys voidaan antaa myös, jos tietyt tutkintatoimenpiteet, kuten [kuulustelu](#) tai [henkilöön kohdistuva etsintä](#), on suoritettava käyttämällä pakkoa.

Kerrotaanko minulle, miksi minut on pidätetty?

Epäillylle kerrotaan aina pidättämisen perusteet. Jos on annettu pidätysmääräys, epäillylle on annettava siitä jäljennös pidätyksen yhteydessä.

Miten pitkään minua voidaan pitää pidätettynä?

Jos epäilty pidätetään sellaisen pidätysmääräyksen nojalla, joka on jo annettu tai jota ei ole vielä haettu, pidätykseen on sovellettava [näitä](#) määräaikoja.

Jos epäilty on pidätetty, jotta tutkintatoimenpiteet voidaan suorittaa käyttämällä pakkoa, ne on tehtävä välittömästi ja epäilty on vapautettava, kun ne on saatu päätökseen. Tarvittava aika määräytyy olosuhteiden mukaan. Tällaisissa tapauksissa epäilty on joka tapauksessa vapautettava viimeistään pidätyspäivää seuraavan päivän lopussa.

Jos epäilty pidätetään ja myöhemmin käy ilmi, että hänelle on jo määrätty vankeusrangaistus, jota ei ole vielä pantu täytäntöön, epäilty voidaan pidätyksen jälkeen vangita.

Voinko ottaa yhteyttä kehenkään?

Kun epäilty pidätetään, hänellä on milloin tahansa oikeus pyytää puolustusasianajajaa, jonka hän valitsee itse. Epäilty voi kertoa pidätyksestä perheenjäsenelle tai uskotulle henkilölle, jos tämä ei vaaranna esitutinnan tarkoitusta. Hän voi myös pyytää, että asiasta ilmoitetaan hänen oman maansa konsulinvirastolle.

Jos tarvitsen lääkärinhoitoa, saanko sitä?

Vastaaja voi pyytää, että hänen valitsemansa lääkäri tutkii hänet.

Mikä on eurooppalainen pidätysmääräys ja miten voin riitauttaa sen?

Eurooppalaisen pidätysmääräyksen tarkoituksena on määrätä sellaisen henkilön pidätyksestä ja luovutuksesta, joka halutaan EU:n jäsenvaltioon syytteen esenpanoa varten tai kärsimään vankeusrangaistusta tai muuta vapausrangaistusta. Jos henkilöstä on annettu eurooppalainen pidätysmääräys, hänet voidaan pidättää missä tahansa jäsenvaltiossa ja siirtää määräyksen antaneeseen jäsenvaltioon.

Jos epäilty pidätetään Saksassa eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla, häntä kuulustellaan ensin lähimmässä käräjäoikeudessa (*Amtsgericht*) hänen henkilökohtaisesta tilanteestaan ja kuullaan, vastustaako epäilty luovuttamista. Vastustusta koskeva päätös tehdään osavaltion ylioikeudessa (*Oberlandesgericht*).

Epäillyllä on oikeus oikeudelliseen avustajaan menettelyn jokaisessa vaiheessa.

Jos epäilty suostuu luovutukseen, hänet luovutetaan välittömästi ('yksinkertaistettu luovutusmenettely'). Epäillylle kerrotaan, että hän voi luopua 'erityissäännöstä'. Jos hän luopuu säännöstä, hänet voidaan panna syyteeseen määräyksen antaneessa maassa myös muussa kuin määräyksessä tarkoitettussa menettelyssä. Yksinkertaistettua luovutusmenettelyä tai erityissäännöstä luopumista koskevaa suostumusta ei voida peruuttaa.

Jos epäilty ei anna siihen suostumustaan, osavaltion ylioikeus päättää luovutuksen pätevyydestä 60 päivän kuluessa. Ylioikeuden päätöksestä ei voi valittaa.

Lisätietoja on saatavilla [täältä](#) ja [täältä](#).

Tutkintavankeus (5)

Milloin minulle on kerrottava pidätysmääräyksestä?

Jos epäilty on pidätetty pidätysmääräyksen nojalla, määräys on annettava epäillylle [pidätyksen](#) yhteydessä. Jos epäilty on pidätetty väliaikaisesti, hänet on tuotava oikeuteen viimeistään pidätyksen jälkeisenä päivänä. Jos oikeus antaa tällöin pidätysmääräyksen, epäillylle ilmoitetaan asiasta. Jos oikeus ei anna pidätysmääräystä, epäilty vapautetaan.

Milloin minut voidaan pitää tutkintavankeudessa ennen oikeudenkäyntiä?

Epäilty voidaan pitää tutkintavankeudessa, jos on olemassa pakottavia syitä epäillä häntä ja jokin vangitsemisen edellytys täyttyy. Näitä ovat erittäin vakava rikos, pakoyritys, pakenemisen vaara, rikoksen uusimisvaara tai sen vaara, että epäilty vaikeuttaa rikoksen selvittämistä, esimerkiksi hävittämällä todisteita tai vaikuttamalla todistajiin. Voidaan katsoa, että epäilty lähtee todennäköisesti pakoon, jos hänellä ei ole vakituista asuntoa, vakituista työpaikkaa eikä läheisiä ihmissuhteita.

Miten voin riitauttaa tutkintavankeutta koskevan määräyksen?

Epäilty voi valittaa tutkintavankeutta koskevasta määräyksestä seuraavaan ylempään oikeuteen. Hän voi myös pyytää, että määräyksen antanut tuomioistuin tarkistaa sen. Jos epäilty pyytää pidätysmääräyksen tarkistamista, hän ei voi samalla valittaa määräyksestä ylempään oikeuteen.

Miten kauan minut voidaan pitää tutkintavankeudessa?

Epäilty voidaan pitää tutkintavankeudessa, kunnes rikosoikeudenkäynti on päättynyt. Hänet voidaan vapauttaa aiemmin, jos määräys peruutetaan tai tutkintavankeus keskeytetään. Vankeuden keskeyttämiselle voidaan asettaa ehtoja: esimerkiksi epäillyn on tallennettava takuusumma tai ilmoitauduttava poliisille säännöllisesti.

Epäilty voidaan pitää tutkintavankeudessa yli kuusi kuukautta ainoastaan erityisissä olosuhteissa (esim. jos tutkinta on erityisen vaikea tai epätavallisen laaja, tai muiden tärkeiden syiden takia), jotka yleisen syyttäjän tai tuomioistuimen on tutkittava viran puolesta.

Mitä minulle kerrotaan pidätyksen yhteydessä?

Kun henkilö pidätetään, hänelle on kerrottava hänen ymmärtämällään kielellä, että

- hänet tuodaan oikeuden eteen välittömästi tai viimeistään pidätyksen jälkeisenä päivänä;
- hänellä on oikeus esittää näkemyksensä syyteestä tai pysyä vaiti;
- hänellä on oikeus pyytää, että hänen puolestaan puhuvat todisteet otetaan huomioon, ja muutoin pysyä vaiti;
- hän voi neuvotella valitsemansa asianajajan kanssa milloin tahansa, myös ennen virallista kuulustelua;
- hänellä on oikeus pyytää, että hänen valitsemansa lääkäri tutkii hänet; ja
- hän voi kertoa asiasta perheenjäsenelle tai uskotulle henkilölle, jos se ei vaaranna esitutkinnan tarkoitusta.

Epäillylle on kerrottava, että hän voi pyytää maksutonta tulkkauspalvelua ja että hän voi ilmoittaa pidätyksestä oman maansa konsulinvirastolle, jolla on oikeus käydä kirjeenvaihtoa hänen kanssaan. Kun epäiltyä kuulustellaan virallisesti, hänelle on kerrottava häntä vastaan puhuvista seikoista. Hänelle on annettava mahdollisuus kumota epäily ja pidätyksen perusteet ja kiinnittää huomiota hänen puolestaan puhuviin seikkoihin. Lopuksi hänelle on kerrottava hänen oikeudestaan valittaa pidätyksestä samaan tai ylempään tuomioistuimeen.

Voinko tutkintavankeuden aikana ottaa vastaan vieraita, saada postia, käyttää omia vaatteita jne.?

Yleensä epäilty voi vastaanottaa vieraita ja postia tutkintavankeuden aikana. Tiettyjä rajoituksia on kuitenkin olemassa. Esimerkiksi tutkintavangin on ehkä pyydettävä lupa vastaanottaa vieraita ja käyttää televiestintälaitteita. Vaatimuksena voi olla, että vierailuja, televiestintää ja postia ja paketteja seurataan tai että esineiden vastaanottamiseen vierailujen aikana on pyydettävä lupa. Näistä rajoituksista voi valittaa. Toisaalta puolustusasianajajan kanssa käydylle suulliselle tai kirjalliselle viestinnälle ei yleensä aseteta rajoituksia. Tutkintavankeutta koskevat säännöt voivat vaihdella osavaltiosta (*Land*) toiseen.

Syyte (6)

Jos tutkinnassa paljastuu riittävästi perusteita syytteen nostamiseksi, yleinen syyttäjä laatii syytekirjelmän, jossa ilmoitetaan epäiltyä vastaan nostettu syyte (*Anklage*), tai hakee [☞ rangaistusmääräystä](#) (*Strafbefehl*) asianomaiselta tuomioistuimelta. Muussa tapauksessa syyttäjä keskeyttää menettelyn. Syytekirjelmässä yleinen syyttäjä esittää lyhyesti, mistä vastaajaa syytetään, mitä lakeja hän on rikkonut ja mitkä todisteet ovat.

Mitä se merkitsee, jos tuomioistuin lähettää minulle syytekirjelmän?

Välivaiheen menettelyssä tuomioistuimen on harkittava, pitäisikö asia viedä pääasian käsittelyvaiheeseen ts. oikeuteen. Tuomioistuin antaa vastaajalle ensin jäljennöksen syytekirjelmästä. Se pyytää vastaajaa ilmoittamaan tietyn ajan kuluessa, onko vastaajalla muuta näyttöä, joka voidaan lukea hänen hyväkseen, ja vastustaako hän asian viemistä pääkäsittelyyn.

Nopeutetussa menettelyssä syytettä käsitellään eri tavalla, lisätietoja saa [☞ täältä](#).

Mitä voin tehdä, jos en ymmärrä syytettä, koska en osaa saksaa?

Jos epäiltyä vastaan nostetaan syyte, joka on laadittu kielellä, jota hän ei ymmärrä, hän voi pyytää, että syyte käännetään maksutta ja annetaan hänelle uudestaan tiedoksi.

Mitä voin tehdä, jos syyte on mielestäni väärä?

Tuomioistuin antaa vastaajalle tietyn ajan, jonka kuluessa hän voi ilmoittaa perusteet sille, miksi hän katsoo syytteen olevan väärä. Hän voi myös pyytää, että tuomioistuin ottaa huomioon todisteet, joiden hän katsoo puhuvan hänen puolestaan.

Voiko tuomioistuin hylätä syytteen?

Jos tuomioistuin katsoo, ettei vastaajaa luultavasti tuomita syytekirjelmän perusteella, esimerkiksi jos se katsoo, etteivät todisteet ole riittäviä, se ei anna viedä asiaa oikeuteen. Yleinen syyttäjä voi valittaa välittömästi tästä päätöksestä.

Voidaanko syytekirjelmää muuttaa ennen oikeudenkäyntivaihetta?

Yleinen syyttäjä voi peruuttaa syytekirjelmän tai muuttaa sitä milloin tahansa ennen kuin tuomioistuin antaa viedä asian oikeuteen. Syyttäjä voi milloin tahansa rikosoikeudenkäynnin aikana esittää uusia todisteita.

Voiko minua syyttää rikoksesta, josta minua on jo syytetty toisessa jäsenvaltiossa?

Vastaajan asettaminen syytteeseen toisessa jäsenvaltiossa ei estä syytteeseen asettamista Saksassa. Vastaajaa ei voida asettaa uudelleen syytteeseen rikoksesta, josta hänet on jo aiemmin tuomittu.

Ilmoitetaanko minulle minua vastaan todistamaan kutsutuista todistajista ja minua vastaan esitetyistä todisteista?

Syytekirjelmässä yleinen syyttäjä luettelee syytettä puoltavat todisteet. Vastaajan puolustusasianajaja voi tutustua aineistoon viimeistään esitutkinnan lopussa ja ennen syytteen nostamista. Vastaajalla on oikeus saada tietoa asiakirjakansioista ja jäljennöksiä yksittäisistä asiakirjoista.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 30/08/2019

4 – Oikeuteni tuomioistuimessa

Yleinen syyttäjä toimittaa syytekirjelmän tuomioistuimelle, joka päättää välivaiheen menettelyssä, edetäänkö pääasian käsittelyyn eli oikeudenkäyntiin.

Jos tuomioistuin sallii asian viemisen tuomioistuinkäsittelyyn, pääasian käsittely aloitetaan oikeuden istunnolla. Oikeuden istunnot voivat kestää yhden tai useamman päivän. Syytettä voidaan käsitellä myös [nopeutetussa menettelyssä](#), johon sovelletaan eri sääntöjä.

Miten oikeudenkäynti etenee?

Ensin tuomioistuin vahvistaa läsnäolijat: yleinen syyttäjä, vastaaja ja hänen puolustusajajansa (jos vastaajalla on puolustusasianajaja) sekä todistajat. Tämän jälkeen todistajia pyydetään odottamaan istuntosalin ulkopuolella.

Vastaajaa pyydetään ilmoittamaan henkilötietonsa. Hänen on ilmoitettava nimensä, osoitteensa, syntymäaikansa ja -paikkansa, kansalaisuutensa, siviilisäätynsä ja ammattinsa. Vastaajan ei tarvitse ilmoittaa ansiotulojaan.

Tämän jälkeen syyte luetaan ääneen.

Vastaaja voi esittää näkemyksensä syytteistä. Vastaajan ei tarvitse sanoa mitään: hän voi pysyä vaiti. Tuomioistuin ei saa tehdä vastaajan vaikenemisesta tälle epäedullisia päätelmiä. Tämän jälkeen esitetään todisteet, eli todistajia kuulustellaan, asiantuntijatodistajia kuullaan ja/tai asiakirjoja luetaan ääneen.

Yleinen syyttäjä ja vastaajan puolustusasianajaja (jos hänellä on puolustusasianajaja) esittävät tämän jälkeen arvionsa todisteista ja ehdottavat joko vastaajan tuomitsemista tai vapauttamista.

Vastaajalla on viimeinen puheenvuoro.

Tuomioistuin antaa tämän jälkeen tuomionsa ja esittää tuomion perusteet.

Missä oikeudenkäynti pidetään?

Oikeudenkäynti pidetään paikkakunnalla, jossa yleinen syyttäjä nosti syytteen. Oikeudenkäyntipaikkaa säännellään erityissäännöillä. Oikeudenkäynti pidetään yleensä siinä tuomioistuimessa, jonka lainkäyttöalueella rikos tehtiin.

Se, pidetäänkö oikeudenkäynti käräjäoikeudessa (*Amtsgericht*), osavaltion alioikeudessa (*Landgericht*) vai osavaltion ylioikeudessa (*Oberlandesgericht*), riippuu rikoksen todennäköisestä rangaistuksesta. Jos rikoksesta on odotettavissa sakkoo tai enintään kaksi vuotta vankeutta, asia käsitellään käräjäoikeudessa yhden tuomarin kokoonpanossa. Jos odotettavissa oleva tuomio on kahdesta neljään vuotta vankeutta, asia käsitellään käräjäoikeudessa kolmen tuomarin kokoonpanossa. Näistä yksi on ammattituomari ja kaksi maallikkotuomareita (*Schöffen*). Jos odotettavissa oleva tuomio on yli neljä vuotta vankeutta, asia käsitellään osavaltion alioikeudessa kahden tai kolmen ammattituomarin ja kahden maallikkotuomarin kokoonpanossa. Kansallista turvallisuutta koskevat asiat käsitellään osavaltion ylioikeudessa kolmen ammattituomarin kokoonpanossa.

Onko oikeudenkäynti julkinen?

Oikeudenkäynti on julkinen. Vain poikkeustapauksissa yleisö ei pääse seuraamaan oikeudenkäyntiä, esim. todistajien suojelemiseksi.

Voidaanko syytteitä muuttaa oikeudenkäynnin aikana?

Syytteisiin voidaan tehdä vähäisiä muutoksia tuomioistuimen ohjeesta. Lisäsyytteitä voidaan esittää oikeudenkäynnin aikana. Lisäsyytteet käsitellään kuitenkin vain, jos vastaaja ja tuomioistuin suostuvat siihen.

Mitä tapahtuu, jos myönnän syyllisyyteni joihinkin tai kaikkiin syytekohtiin oikeudenkäynnin aikana?

Tunnustaminen ei johda oikeudenkäynnin päättymiseen. Tuomioistuin voi kuitenkin päättää, ettei joitakin todisteita tarvitse käsitellä, jos se katsoo, että vastaajan tunnustus on luotettava, esimerkiksi koska jo esitetty todistusaineisto tukee tätä. Jos vastaaja myöntää jotkin syytekohtat, tuomioistuin voi lieventää rangaistusta. Joissakin tapauksissa syytteen myöntäminen voi olla osa [syytekauppaa](#). Syytekauppa liittyy rangaistukseen eikä syyllisyyttä tai syyttömyyttä koskevaan päätökseen.

Mitkä ovat oikeuteni oikeudenkäynnin aikana?

Vastaajan on oltava läsnä oikeudessa. Jos vastaajaa ei ole vapautettu läsnäolovelvollisuudesta eikä hän ole läsnä, oikeudenkäyntiä lykätään ja vastaajasta voidaan antaa pidätysmääräys. [Rangaistusmääräystä](#) koskeva menettely on poikkeus tähän sääntöön.

Jos vastaaja ei osaa kieltä riittävän hyvin, tuomioistuin hankkii tulkin, joka tulkkaa oikeudenkäynnin keskeisen sisällön ja tärkeimmät oikeudenkäynnissä esitetyt lausunnot.

Vastaaja voi nimittää asianajajan puolustamaan itseään. Joissakin tapauksissa vastaajalla on oltava puolustusasianajaja. Jos vastaaja ei valitse asianajajaa, tuomioistuin nimittää [tuomioistuimen määräämän puolustusasianajajan](#).

Voinko riitauttaa todisteet, jotka esitetään minua vastaan?

Kun vastaajaa vastaan esitetään todisteita, vastaaja voi esittää niistä oman näkemyksensä. Hän voi riitauttaa todisteet, jotka on hänen mielestään esitetty aiheettomasti häntä vastaan.

Hän voi myös pyytää lisätodisteita. Vastaaja voi esittää omat todisteensa, mutta hänellä ei ole samoja valtuuksia kuin poliisilla. Vastaaja ei esimerkiksi voi salakuunnella puhelin keskusteluja eikä esittää tallenteita todisteena.

Vastaaja voi pyytää todistajia esiintymään oikeudessa ja kertomaan, mitä he tietävät, sekä tuoda heidät oikeuteen. Vastaajan pitää kuitenkin muistaa, että näiden todistajien velvollisuutena on kertoa totuus.

Todistajia kuulustelea ensin tuomari tai tuomarit ja tämän jälkeen yleinen syyttäjä. Vastaaja ja hänen asianajajansa voivat kuulustella heitä tämän jälkeen.

Ote vastaajan [rikosrekisteristä](#) ja mahdolliset merkinnät luetaan yleensä ääneen. Jos vastaaja on jo tuomittu rikoksesta, joka on samanlainen kuin nyt käsiteltävässä asiassa, myös aikaisempi tuomio voidaan lukea ääneen. Rikosrekisteristä ei käy ilmi muissa EU:n jäsenvaltioissa aiemmin annettuja tuomioita. Jos tuomioistuin saa kuitenkin tietää muulla tavoin aiemmista tuomioista, se saattaa ottaa ne huomioon.

Mitä tapahtuu oikeudenkäynnin päättyttyä?

Oikeudenkäynti päättyy tuomioon, tai oikeudenkäynti voidaan [keskeyttää](#).

Suurin osa tapauksista päättyy tuomioon. Tuomioistuin ratkaisee todisteiden perusteella, onko vastaaja syyllinen vai syytön. Tuomiossa voidaan määrätä sakkoa tai vankeutta. Tietyissä laissa säädetyissä olosuhteissa tuomioistuin voi esimerkiksi määrätä sijoituksesta psykiatriseen sairaalaan tai huumevieroitukseen tai ennalta ehkäisevästä säilöönnotosta. Tuomioistuin voi myös peruuttaa vastaajan ajokortin. Ajokielto voidaan määrätä oheisrangaistuksena.

[Sakko](#) lasketaan päiväsakkoina (*Tagessätze*, esim. 50 päiväsakkoa, kukin 15 euroa). Päiväsakko on aina yksi kolmaskymmenesosa kuukausituloista. Sakon voi myös maksaa tekemällä työtä. Jos vastaaja ei maksa sakkoja eikä suorita sitä tekemällä työtä, sakko voidaan muuntaa vankeudeksi siten, että yksi päiväsakko vastaa yhtä päivää vankeutta. Jos sakko on enintään 180 päiväsakkoa, se voidaan määrätä ehdollisena. Tämä tarkoittaa, että vastaajalle annetaan varoitus ja että hänen on maksettava sakko vain, jos hän tekee uuden rikoksen tuomion antamisen jälkeen tai muutoin rikkoo tuomioistuimen antamia määräyksiä.

Enintään kahden vuoden vankeusrangaistus voidaan määrätä ehdollisena. Jos vastaaja ei täytä ehdollisen rangaistuksen ehtoja, tuomio voidaan panna täytäntöön.

Rangaistukseen voidaan liittää muita toimenpiteitä ja oheisrangaistuksia.

Mikä on rikoksen uhrin rooli oikeudenkäynnissä?

Useimmissa tapauksissa uhri on tärkeä todistaja, ja häntä kuullaan siinä ominaisuudessa.

Tiettyjen rikosten uhrin rooli voi myös osallistua aktiivisesti oikeudenkäyntiin, jos heillä on oikeus nostaa siviilivahingon rikosoikeudenkäynnissä. Uhrit voivat tällöin itse esittää kysymyksiä tai pyytää todisteiden huomioonottamista tai heitä edustava asianajaja voi tehdä sen heidän puolestaan. Uhri tai hänen asianajajansa voi ehdottaa oikeudenkäynnin lopussa esittämässään loppupuheenvuorossa tiettyä rangaistusta.

Lisätietoja

Pääasian käsittelyä säännellään [rikosprosessilain](#) ja [oikeuslaitoslain](#).

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijäoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 30/08/2019

5 – Oikeuteni oikeudenkäynnin päätyttyä

Jos tuomioistuimien tuomitsee vastaajan, hän voi hakea muutosta tuomioon. Jos vastaaja vapautetaan, hänellä ei ole oikeutta hakea muutosta, vaikka hän ei olisikaan samaa mieltä vapauttavan tuomion perusteista. Tuomioistuimen on kerrottava vastaajalle hänen käytettävissään olevista eri vaihtoehdoista.

Käräjäoikeuden (*Amtsgericht*) päätöksiin voi hakea muutosta kahdella eri tavalla: asia- ja oikeuskysymyksiin voidaan hakea muutosta valittamalla (*Berufung*) ja ainoastaan oikeuskysymyksiä koskeviin asioihin voi hakea muutosta revisiomenettelyn mukaisella valituksella (*Revision*). Osavaltion alioikeuden (*Landgericht*) tuomion osalta vain revisiomuutoksenhaku on mahdollinen.

Voinko hakea muutosta tuomioon?

Heti kun tuomio on julistettu, vastaaja tai hänen asianajajansa voi pyytää pöytäkirjaan merkittäväksi, että vastaaja hakee tuomioon muutosta. Vastaaja voi myös hakea muutosta viikon kuluessa tuomion antamisesta. Vastaaja voi hakea muutosta joko kirjallisesti tai tuomioistuimen kansliaan antamallaan virallisella ilmoituksella. Vastaaja voi hakea muutosta, vaikka tuomiota olisi edeltänyt syytekauppa.

Muutosta voidaan hakea itse tuomioon tai rangaistuksen tasoon.

Jos valitus koskee sekä asiakysymyksiä että oikeuskysymyksiä, valittajan ei välttämättä tarvitse esittää perusteluja.

Jos valitus koskee vain oikeuskysymyksiä, valittajan on esitettävä perusteet sisältävä kirjelmä yhden kuukauden kuluessa siitä, kun hän sai tuomion kirjalliset perustelut. Tätä varten hän tarvitsee asianajajan, koska hänellä ei ole oikeutta toimittaa perusteet sisältävää kirjelmää, jos hän ei ole saanut oikeudellista apua.

Mitä muutoksenhaun seurauksena tapahtuu?

Jos vastaaja hakee tuomioon muutosta, se ei tule lainvoimaiseksi eikä sitä voida toistaiseksi panna täytäntöön. Tämä tarkoittaa, että vastaajan ei toistaiseksi tarvitse maksaa sakkoja tai suorittaa määrättyä rangaistusta. Jos vastaaja on tutkintavankeudessa, häntä ei kuitenkaan vapauteta. Vastaaja voidaan vapauttaa ainoastaan, jos tuomioistuimien peruuttaa tai keskeyttää tutkintavankeutta koskevan määräyksen.

Valituksen käsittelylle ei ole asetettu määräaika. Yleisenä vaatimuksena kuitenkin on, että rikosoikeudenkäyntimenettely on saatettava päätökseen mahdollisimman nopeasti.

Kun valitus koskee sekä asia- että oikeuskysymyksiä (*Berufung*), uusi oikeudenkäynti pidetään osavaltion alioikeudessa. Tuomioistuin päättää itse, mitkä todisteet ovat oleellisia. Se voi tarkastella samoja todisteita kuin käräjäoikeus. Se voi kuitenkin myös ottaa huomioon muita todisteita. Vastaaja voi myös pyytää, että uusia todisteita otetaan huomioon.

Revisiomenettelyssä ei esitetä uusia todisteita. Tuomioistuin tutkii vain, onko aiemmassa tuomiossa ja siihen johtavassa oikeudenkäynnissä tehty oikeudellisia virheitä.

Mitä muutoksenhakukäsittelyssä tapahtuu?

Kun valitusta (*Berufung*) käsitellään osavaltion alioikeudessa, istunnon kulku on sama kuin käräjäoikeudessa. Tuomioistuin antaa oman tuomionsa. Menettely eroaa käräjäoikeuden menettelystä ainoastaan, jos valittaja rajaa valituksensa rangaistuksen tasoon. Siinä tapauksessa tuomioistuin tutkii vain rangaistuksen tasoon vaikuttavia todisteita, esimerkiksi vastaajan motiiveja ja henkilökohtaisia olosuhteita.

Revisiomenettelyssä tuomio voidaan antaa myös ilman suullista käsittelyä.

Mitä tapahtuu, jos muutoksenhaku hyväksytään / muutoksenhakua ei hyväksytä?

Jos vastaaja on valittanut (*Berufung*) tuomiosta ja valitus hyväksytään, hänet joko vapautetaan tai hänen rangaistustaan lievennetään. Jos vastaajaa ei vapauteta, hän voi pyytää, että valitusta koskeva päätös tutkitaan revisiomenettelyssä.

Jos vastaaja valittaa ensimmäisestä tuomiosta revisiomenettelyssä ja valitus hyväksytään, mahdollisuuksia on kaksi. Tietyissä olosuhteissa tuomioistuin voi itse päättää asiasta ja esimerkiksi vapauttaa vastaajan. Joissakin tapauksissa revisiomuutoksenhakua käsittelevän tuomioistuimen on kuitenkin kumottava aikaisempi tuomio ja lähetettävä asia takaisin alempaan oikeuteen.

Kumottua tuomiota ei merkitä rikosrekisteriin.

Tuomio on lainvoimainen, jos kukaan osapuolista, eli vastaaja, yleinen syyttäjä ja muu osapuoli, jolle on myönnetty oikeus panna vireille siviilikanne rikosoikeudenkäynnissä, ei hae tuomioon muutosta määräajassa.

Olen toisen jäsenvaltion kansalainen. Voidaanko minut palauttaa kotimaahan oikeudenkäynnin jälkeen?

Jos vastaaja on EU:n kansalainen, hänet voidaan karkottaa ja poistaa Saksasta ainoastaan tarkkaan määritellyissä olosuhteissa. Yksityiskohtaiset tiedot on annettu EU:n kansalaisten vapaasta liikkuvuudesta annetussa laissa. Jos vastaaja on huolissaan siitä, että hänet voidaan karkottaa, hän voi ottaa yhteyttä asianajajaan.

Jos minut tuomitaan, voidaanko minua syyttää uudestaan samasta rikoksesta?

Vastaajaa ei periaatteessa voida tuomita kahdesti samasta rikoksesta. Se, liittyykö tuomio samaan rikokseen, on kuitenkin asia, johon voi sisältyä hienosyisiä oikeudellisia eroja.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 30/08/2019

6 – Liikenne rikkomukset ja vähäiset rikkomukset

Izvirna jezična inačica ove stranice [de](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutačno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Miten liikenne rikkomuksia käsitellään?

Vähäisiä liikenne rikkomuksia, kuten ylinopeutta, käsittelevät hallintoviranomaiset. Niitä ei pidetä rikoksina (*Straftaten*) vaan ainoastaan hallinnollisina rikkomuksina (*Ordnungswidrigkeiten*). Vakavat liikenne rikkomukset ja erityisesti rikkomukset, jotka vaarantavat tai vahingoittavat muita tienkäyttäjiä, ovat yleensä rikoksia.

Hallintoviranomaiset tutkivat vähäisiä liikenne rikkomuksia. Menettelyn aikana vastaaja voi esittää omat näkemyksensä kirjallisesti. Erittäin vähäisissä rikkomuksissa (esim. pysäköintivirhe) rikkomuksen tekijälle annetaan varoitus ja maksuseuraamus (*Verwarnungsgeld*), joka voi olla enintään 35 euroa. Jos maksu suoritetaan, asia on loppuun käsitelty, mutta jos maksua ei suoriteta ja hallintoviranomaiset katsovat, että kyseinen henkilö on syyllistynyt rikkomukseen, ne voivat antaa sakkomääräyksen (*Bußgeldbescheid*), jossa vaaditaan sakon (*Geldbuße*) maksamista. Tällaisella määräyksellä voidaan myös määrätä ajokielto. Sakon määrä ja ajokiellon pituus määräytyvät [rangaistustaulukon](#) mukaan.

Sakkomääräystä voi vastustaa (*Einspruch*). Tällöin yleinen syyttäjä vie asian tuomioistuimeen. Lähtökohtaisesti oikeuskäsittely etenee [tietosivulla 4](#) kuvatulla tavalla. Jos tuomioistuin kuitenkin katsoo, ettei täysimääräinen oikeudenkäynti ole tarpeen, ja jos vastaaja ja yleinen syyttäjä ovat samaa mieltä, se voi antaa asiasta päätöksen (*Beschluss*). Tällaisen tuomion tai päätöksen voi riitauttaa tekemällä oikeuskysymystä koskevan valituksen (*Rechtsbeschwerde*) osavaltion ylioikeuteen (*Oberlandesgericht*). Tämäntyyppinen valitus on kuitenkin käytettävissä ainoastaan tietyissä olosuhteissa, esimerkiksi jos sakon määrä on yli 250 euroa tai jos asian käsittely selkeyttäisi lainsäädäntöä.

Syytetäänkö muiden maiden kansalaisia tällaisista rikkomuksista? Jos syytetään, niin miten?

Myös muiden jäsenvaltioiden kansalaisia syytetään tällaisista rikkomuksista. Jos henkilö syyllistyy liikenne rikkomukseen, hänelle voidaan määrätä maksuseuraamus tai rahavakuus paikan päällä. Tällainen rahavakuus vähennetään menettelyn lopussa määrätystä sakosta. Jos rikkomuksen tekijää ei pysäytetä rikkomuksen tekohetkellä, hänet voidaan asettaa syytteeseen, jos hänen kotimaallaan ja Saksalla on käytössä yhteiset ajoneuvon tunnistetiedot. Saksan odotetaan liittyvän EU:n laajuiseen sakkojen täytäntöönpanojärjestelmään syksyllä 2010. Saksassa määrättyt sakot voidaan tällöin panna täytäntöön EU:n jäsenvaltioissa.

Merkitäänkö tällaiset rikkomukset rikosrekisteriin?

Vähäisiä liikenne rikkomuksia ei merkitä [Saksan liittovaltion keskusrikosrekisteriin](#) vaan erilliseen [liikenne rikkomuksia koskevaan keskusrekisteriin](#). Se sisältää tietoja henkilöistä, jotka syyllistyvät liikenne rikkomuksiin Saksassa, riippumatta siitä, onko heillä saksalainen vai ulkomainen ajokortti. Rikkomukset merkitään, jos määrätty sakko on vähintään 40 euroa. Rekisteriin merkitään myös rangaistus [pisteet](#), joiden määrä määräytyy rikkomuksen vakavuuden mukaan. Kun rangaistuspisteiden määrä on vähintään 18, saksalaisen ajokortin haltijat menettävät ajokorttinsa ja ulkomaalaiset autoilijat menettävät ajo-oikeutensa Saksassa.

Lisätietoja

Liikenne rikkomuksia ja niitä koskevia menettelyjä säännellään [tieliikennelailla](#), [liikennesäännöistä annetulla asetuksella](#) ja rikkomuksista annetulla lailla.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 30/08/2019